

**ИНФОРМАТИКА ПРЕДМЕТИ: БАЗАЛЫК ОКУУ ПЛАНЫНДАГЫ
АЛГАН ОРДУ, ПРЕДМЕТТИН АБАЛЫ ЖАНА КЕЛЕЧЕГИ****ПРЕДМЕТ «ИНФОРМАТИКА»: МЕСТО В БАЗОВОМ УЧЕБНОМ
ПЛАНЕ, СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПРЕДМЕТА**

Аннотация: Макалада информатика предметинин келип чыгуу тарыхы, мектепке киргизүүнүн этабы жана буга чейинки окутулуу абалы анализденди. Андан соң предметти окутуунун учурдагы маселелери талдоого алынып, окуу пландагы алган орду, ошондой эле аны мындан ары окутуунун жолдору белгиленди. Аталган макалада Информатика предметинин бардык тармактарда колдонулуусу зарылчылыгы менен башка предметтер айкалыштырылып өтүлө турган предмет экендиги жазылды. Ал үчүн коомдун талабын эске алуу менен Базалык окуу планы, билим берүүнүн мамлекеттик стандарты коомчулуктун талкуусу менен жолго коюлуусу зарыл экендиги белгиленди.

Аннотация: В данной статье были рассмотрены история следующие вопросы: происхождения предмета Информатики, этапы введение предмета в школе, дан анализ состояния обучения информатики до настоящего времени. Также было сказано о современных проблемах преподавания предмета, пути их решения и место предмета в учебном плане. И было отмечено о межпредметный связь информатики с другими образовательными областями и учебными предметами. Для этого отмечено, что учитывая требования современного общества необходим новый образовательный стандарт и Базисный учебный план с широким обсуждением.

Abstract: This article reviewed the history of the following questions: the origin of the subject of informatics, stages of introduction of the subject at school, analyzes the state of teaching computer science to date. It has also been said about the current problems of teaching the subject, their solutions and the place of the subject in the curriculum. And it was noted on the interdisciplinary communication computer science with other educational areas and school subjects. To do this, it noted that given the demands of modern society needs a new educational standards and basic curriculum with a wide discussion.

Түйүндүү түшүнүктөр: информатика предметинин, предметтин тарыхы, предметти окутуунун абалы, предметтин окуу пландагы орду, предметтин өнүгүү келечеги.

Ключевые слова: предмет информатика, история предмета, состояния обучения информатики, место предмета в учебном плане, развитие обучение предмета.

Key words: the subject of computer science, the history of the object, the state of training computer, place the subject in the curriculum, the development of teaching the subject.

Илимий-техниканын өнүгүү темпи, саясий жана идеалдык коомдогу өзгөрүүлөр учурдагы өнүгүүнүн проблемаларын жана келечегин биринчи планга койду.

Эгер адам баласы кийинки муунга татыктуу жашоону камсыз кылууну көздөсө, анда ал өзүнүн да жана башка да бардык баалуулуктарды барктай алуусу керек. Андай баалуулуктар болуп социо-маданияттын динамикалуу өсүшү, маданияттын, билим берүүнүн, илимдин, техниканын, маалыматтык технологиянын жетишкендиктери эсептелет. Бул факторлор өнүккөн дүйнө өлкөлөрүнө таандык жана алар билим берүүгө көбүрөөк көңүл бурушат. Мисалы: АКШ менен Канада Африка өлкөлөрүнө караганда билим берүүгө 90 эсе көп каражат бөлөт. Ал эми Индия үчтөн бир бөлүгүн билим берүүгө бөлсө, Кытай каражаттын төрттөн бир бөлүгүн билим берүүгө бөлөт. Дүйнө өлкөлөрүнүн билим сапатын көтөрүү, алардын деңгээлин теңдештирүү маселеси учурдагы курч маселелердин бири.

БУУнун аныктамасы боюнча адамзаттын оптималдуу өнүгүүсү 3 негизги фактор: адамдын денинин сак болушу, билим алуу аркылуу туруктуу өнүгүүсү жана узак жашоосу менен мүнөздөлөт.

Адегенде тарыхка кайрылып көрөлү.

Информатика – мектептик билим берүүдө эн жаш предмет. Болгону 30 жылдан бери окулуп келет.

Акыркы кездерде компьютер эле эмес, жаңы технологиялык каражаттар менен болгон өз ара интерфейс да өзгөрүүдө. Эстеп көрсөк, жеке компьютер биринчи жолу 1981-жылы колдонулуп, 30 жылдан бери андан башка революция боло элек. Ага чейин адистер гана колдонуп келсе, компьютер азыр ар бир үйдө колдонулат. Демек, компьютер мобилдүү болуп калды. Терезелүү интерфейс, мышь, жогорку ылдамдыктагы Интернет – булардын бардыгы компьютерди колдонуу чөйрөлөрүн өзгөрттү. Бүгүнкү күндө дүйнөдө эки жарым миллиарддан ашык жеке компьютер колдонулат.

XXI кылымда жогорку ылдамдыктагы жана эси көлөмдүү жаңы компьютерлердин типтери, чөнтөк компьютерлер пайда болду. Заманбап чөнтөк компьютерлер терезелүү интерфейс, үн

башкаруучулары, аудио-видеофайлдары, зымсыз байланыштары: Bluetooth, Wi Fi, GPRS жана GPS кабыл алуучулары менен иштейт б.а. жеке компьютерлердин байланыштарды интеграциялаган мууну колдонулууда.

Мектептеги информатика, жогоруда айтылгандай, эң жаш предмет. Анын базалык окуу планындагы орду, предметти окутуунун Концепциясы, билим берүүнүн мамлекеттик стандарты, окуу программасы, методикалык ыкмалары, окуу адабияттары жана башка каражаттардын бардыгы көз алдыбызда улам жаңыланып, улам жолго коюулуп келүүдө. Ошондой болсо да, тез өзгөрмөлүү коомдо учурдагы информациялык технологиянын стратегиялык маанисин, анын өнүгүүсүн жана өзгөрүүсүн эсепке алуу негизги мааниге ээ.

Жалпы билим берүүчү мектептерде окутулган предметтерге караганда информатика предмети тез өнүгүп, ошол эле убакта тез өзгөрүп турган предмет. Ага жараша предметтин мугалимдерине да информатиканын өнүгүү темпине жараша жетишип иштөөгө туура келет. Себеби, көпчүлүк учурда, мугалимдерге караганда жаш балдар жаңы технологияны тез колдонууга, жаңы нерсени билүүгө, аны тез өздөштүрүп кетүүгө аракет жасоолору менен мажбур кылышат.

Бул бир четинен коркунуч да туудурат. Анткени, технологиянын өнүгүшү социалдык мамилелерге да өз таасирин тийгизүүдө. Мурда «бала – ата-эне – коомчулук» мамилеси боло турган болсо, азыр «бала – компьютер» мамилеси пайда боло баштады. Себеби, Интернет кааласак да, каалабасак да баланын жашоосуна кирди. Эгер буга кошумча, Интернет бала-бакчаларга чейин орнотулуп, коомчулуктун толук катмарында колдонууга ээ болсо, анда ата-эне, мугалимдин ролу кандай болот, деген суроо туулат.

Мындан 35 жыл мурда, 1980-жылы, Массачусетс технологиялык институтунун профессору Сеймур Пейперттин «Жаңыча балалык: ЭЭМдин пайда болушу психологиянын өнүгүүсүндө эксперимент катары» аттуу докладында «Электрондук эсептөөчү машина (ЭЭМ) баланын интеллектуалдуу каражаты катары колдонулуп, карандаш, ручка сыяктуу анын көп кырдуу мүмкүнчүлүктөрүн үзгүлтүксүз пайдаланат», – деп айткан.

1981-жылы информатиканы иштеп чыгуу боюнча Эл аралык федерациясында жана ЭЭМди колдонуу боюнча ЮНЕСКОнун үчүнчү дүйнөлүк Конференциясында академик А.П. Ершов менен окуучусу А.А. Ляпунов тарабынан «Программалоо – экинчи сабаттуулук» аттуу доклад жасалган. Бул доклад девиз катары кабыл алынган. 1985-жылы А.П.Ершов авторлоштору менен «Информатика жана эсептөөчү техниканын негиздери» (ИЭТН) деп аталган окуу китебин ба-

сып чыгарган. Ушул эле жылы бардык жалпы билим берүүчү мектептерге «ИЭТН» курсу киргизилген.

Предметти киргизүү абдан татаал болгон – бир да даярдыгы бар мугалим, бир да даяр компьютердик класс болгон эмес. Тез аранын ичинде кесипчиликте жогорулатуу курстары уюштурулуп «Учительская газетанын» атайын сандарына сабактын иштелмелери басылып чыккан. Алар мугалимдердин арасында абдан кызыгууну жаратып, көпчүлүгү программалоочу калькуляторлор менен да иштеп башташкан. 1985-жылдын 1-сентябрында «Информатика и образование» журналынын биринчи номери жарыкка чыгып, предметти окутууга карата мугалимдер үчүн атайын көрсөтмөлөр берилген.

Ал эми биздин билим берүү системабызга келе турган болсок, 1985-жылдан баштап, В.В. Маяковский атындагы Кыргыз кыз-келиндер педагогикалык институтунун математика жана информатика факультети математика жана информатика адистиги боюнча бүтүрүүчүлөрдү даярдай баштаган.

1988-жылдан баштап А.П. Ершов, В.М. Монаховдун редакциясы астында жазылган китеп «Информатика жана эсептөөчү техниканын негиздерин окуп үйрөнүү» деген аталышта (эки бөлүктөн турган) М. Джураев, С. Раманкулов, О. Түгөлбаев тарабынан которулуп, мугалимдер жана орто окуу жайлар үчүн окутулуп, мектептерде колдонууга ээ болгон.

Ал эми Кыргыз Республикасы эгемендүүлүккө ээ болгондон тартып эле окуу планына өзгөчө көңүл бурулган. 1991-1992-окуу жылында орто мектептер үчүн өткөөл окуу планы бекитилген. Ал окуу планында биринчи ирет көп варианттуу окуу системасы киргизилген. Бирок, орто мектептердин материалдык-техникалык базасы, педагогикалык жамааттардын профессионалдык даярдык деңгээли жана негизинен мамлекеттин финансалык каражатынын жетишсиздигинен, көп варианттуу окуу планынын ишке аткарылышынын педагогикалык, социалдык шарттары түзүлбөгөндүктөн улам 1994-1995-окуу жылында кайрадан бир типтүү окуу планы бекитилген.

Ошого карабастан башталгыч, негизги жана толук орто мектептердин жаңы түрлөрү (гимназиялар, мектеп лицейлер) жана ошондой эле жеке менчик мектептер пайда болду. Мындан тышкары, мектеп окуучуларынын кызыгуусунун өзгөрүшү, мектеп мугалимдеринин профессионалдык деңгээлинин жогорулашы окутуу процесине көптөгөн жаңылыктарды киргизүүнү, биринчи ирээтте, айрым предметтерди тереңдетип окутууну талап кылган. Ошондуктан, 1995-1996-окуу жылынан баштап кайрадан көп варианттуу окуу планы бекитилген.

Кыргыз Республикасында жалпы билим берүүчү уюмдарынын 2008-2009-окуу жылы үчүн Базистик окуу планы Министрдин буйругу менен бекитилген.

Ал эми билим берүүнүн мамлекеттик стандарты 25 окуу предмети боюнча КР ББЖИМ тарабынан 2004-жылдын 23-июлунда бекитилип, окуу программалары иштелип чыккан.

Сапат идеясы жаңылануу процессинин өзөктүк идеясы болуп калды. Сапат инсандын өнүгүү жана коомдун өнүгүшүнүн иштиктүү фактору катары жеке инсанга багытталган билим берүү идеясы менен түздөн-түз байланышта. Билим берүү жаатында жүзөгө ашырылып жаткан өзгөрүүлөргө укуктук негиз берген бир катар олуттуу мамлекеттик чечимдер кабыл алынган. Алардын ичинен, маанилүүсү катары «Билим берүү жөнүндөгү» Мыйзамды, 2020-жылга чейин Кыргыз Республикасында билим берүүнү өнүктүрүү Концепцияны, 2012-2020-жылдарга Кыргыз Республикасында билим берүүнү өнүктүрүү стратегияны, мамлекеттик билим берүү стандартын алсак болот. Билим берүүнүн мазмунун жаңылоо, Кыргызстандын азыркы мектептеринде мезгилдин талабына ылайык өзгөрүүлөр менен байланышкан иштин башкы аспектилеринин бири.

2009-жылдан бери Кыргыз билим берүү академиясы тарабынан маданияттык-компетенттик мамиленин негизинде билим берүүнүн мазмунун, окуу китептерин жана окутуунун технологиясын жаңылоо боюнча илимий-изилдөө иштер жүргүзүлүп келүүдө. Учурда билим берүүнүн жаңы муундагы стандарттарын түзүүдө сапатты камсыз кылуунун бирден-бир шарты болуп билим берүүнүн натыйжасына басым коюу саналды. Ал окуучунун жеке инсандык жетишкендиктерин баалоодо багыт көрсөтөт жана окуучунун ишмердүүлүк ыкмаларын акыл эстүү колдоно билүүсүнө негиз боло алат.

Демек, Кыргызстандагы жалпы эле билим берүү системасынын абалы жаңылануу алдында тургандыгы жалпыга маалым болду жана Кыргызстандын билим берүүсү бир баскычтан экинчи бир баскычка өтүүнүн оор процессин башынан кечирип жатат.

Компетенттик мамиленин негизинде билим берүү, инсанга багытталган билим берүү, же инсанды, анын жеке өзгөчөлүктөрүн, кызыкчылыктарын жана мүмкүнчүлүктөрүн эске алуу менен окутуу – азыркы билим берүүнү сапаттык жактан жаңылоонун башкы шарттарынын бири катары эсептелди.

2012-жылдан баштап, билим берүүнү компетенттик парадигмага өткөрүү өнүгүндө Информатика предмети боюнча (бардык предметтер боюнча) окуу программасы кайрадан жаңыла-

нып, КББА тарабынан бекитилип, жалпы билим берүүчү мектептер камсыз болушту.

Бүгүнкү күнү, эми отуз жылдан кийин, информатика адистиги боюнча мугалимдердин алдында башка проблема турат. Андай проблемалар болуп информатиканы окутуунун мазмунун, окуу колдонмолорун, мектеп программаларын, жокдун программаларын компетенттик негизде жаңылоо, технологиянын өнүгүү заманында коомдун талаптарын канааттандыруу, программалоо тилдерин туура тандоо, мектептеги жеке компьютерлердин техникалык жактан көзөмөлдөнүшүн колго алуу ж.б. эсептелет.

«Информатика жана ИКТ» предметинин аталышын карап көрсөк, бир предметке информатиканын математикалык негиздери б.а. алгоритм, логикалык алгебра, экилик арифметика, математикалык модель ж.б. жана информациялык технология камтылган. Бул өз кезегинде предмет аркылуу информациялык технологияны колдонуп алгоритм түзө алуу же информатиканын теориялык билимдерине ээ болуу менен байланыштуу. Ушундан улам алгач предмет «Информатика жана эсептөөчү техниканын негиздери» деген аталышта болгон. Өзүнүн түпкү маанисин сактоо менен бүгүн бул предмет «Информатика жана Информациялык коммуникациялык технология» деп аталат. Мектеп информатикасынын отуз жылдан ашуун өнүгүү жолунда алгоритм түзүүдөн баштап (машинасыз вариантын кошкондо), бүгүнкү күндө компьютердик технологиянын жетишкендиктерин, анын мүмкүнчүлүктөрүн ишмердүүлүктүн бардык чөйрөлөрүндө пайдалана алган деңгээлге жетишти. Бул өз учурунда санариптик технологиянын жана анын колдонуу мүмкүнчүлүктөрүнүн кеңейүүсүнө жол ачууда.

Эми учурдагы абалын анализдеп көрөлү.

Бүгүнкү мектеп информатикасы кийинки жаңы өнүгүү этапта турат. Ал коомдун эң зарыл болгон каражаты, ошол эле учурда информациялык технологиянын мүмкүнчүлүктөрүн ишмердүүлүктүн бардык чөйрөлөрүндө пайдаланууга тийиш болгон зарыл билими жана ар бир окуучу милдеттүү түрдө өздөштүрүүгө тийиш болгон мектеп предмети катары мүнөздөлөт. Окуучу информатика сабагынан алгоритм түзүүдөн баштап социалдык информатикага чейин базалык билимдерге ээ болот.

Жаңы этаптагы информатика колдонмо информатикадан фундаменталдуу информатикага кайрадан алып барууда.

Информатика – коомдогу информация жана информациялык процесстер менен иштөөнүн мыйзам ченемдүүлүктөрүн окутуп үйрөтө турган фундаменталдуу илимий билим болуп эсептелип, физика жана математика предметтери сыяктуу

мектептин базалык предмети катары калууга тийиш. Мектеп информатикасынын курсу ар түрдүү татаалдыктагы маселелерди чечүү менен материалды системалуу түрдө өздөштүрүүнү кароо керек дегенди билдирет. Мындай маселелер информатикага да, математикага да тиешелүү болушу мүмкүн. Бул бүтүрүүчү класстарды (9-11-кл) мамлекеттик аттестациялоодо да көрүнөт. Буга кошумча, бүгүнкү күндө математикалык, эстетикалык, тилдик, гуманитардык билим берүү информатиканы өзүнчө предмет катары мындан ары да өнүгүшү керектигин тастыктап турат. Муну Кыргыз билим берүү академиясынын жана И. Арабаев атындагы КМУнун алдында түзүлгөн диссертациялык кеңештерде 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы, 13.00.02. – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы адистиги боюнча корголгон диссертациялардан улам ынанымдуу айтуу айтууга болот. Мисалы: «Окуучулардын математикалык окуу жетишкендиктерин компьютердик тесттин негизинде диагноздоо», «Научно-дидактические основы компьютерного математического образования для студентов гуманитарных специальностей (на примере филологии)», «Методика обучения студентов вуза компьютерной графике в условиях кредитной технологии», «Жогорку окуу жайында математиканы компьютердик технологиянын жардамы менен программалап окутуу (гуманитардык адистиктер үчүн)», «Келечектеги башталгыч мектептин мугалимдеринин маалыматтык-компьютердик технологияларды колдонуу көндүмдөрүн калыптоонун дидактикалык негиздери», «Методика обучения студентов вуза компьютерной графике в условиях кредитной технологии», «Окуучулардын математикалык окуу жетишкендиктерин компьютердик тесттин негизинде диагноздоо (7-класстын алгебра предметинин мисалында)», «Негизги мектепте физикалык эксперименттерди компьютердик технологиянын негизинде жүргүзүү методикасы», «Орто мектепте компьютердик технологияны колдонуп окуучулардын окуу ишмердүүлүктөрүн жекелештирип жана дифференциялап окутуунун методикасы» ж.у.с. диссертациялар информатиканын өзүнчө предмет катары да жана окутуунун сапатын көтөрүүнүн каражаты катары да зарыл экендигин тастыктап турат.

Учурда информатик мугалим бир эле учурда бир нече функцияларды аткарат: предметти окутуу, методикалык жардам көрсөтүү, сервистик кызматтарды жөнгө салуу, компьютердик класстын жоопкерчилигин алуу ж.б. Бирок учурдагы билим берүүнү информациялаштыруу менен коюлган талаптагыдай сапатка ээ кылууда информатик мугалимдин чамасы жетпей келет. Ал

үчүн кошумча ресурстарды табууга туура келет. Ал эми мамлекет тарабынан бөлүнгөн каражат мектептин уюштуруу иштерине жана сервистик кызматтарды көрсөтүүгө гана араң жетет (мугалимдин методикалык жактан кесипчилигин жогорулатып турууну эске албаганда).

Мектеп информатикасын өнүктүрүүнүн жаңы этабы бир топ маселелерди койдуга. Алар: информатиканы окутуу үчүн (башка предметтерди окутууда да ушул проблема бар) заманбап, талапка ылайык каражаттардын жетишсиздиги жана программалык жактан камсыздоонун түрдүүлүгү о.э. билим берүү процессин информациялаштырууда билим берүүнү башкаруу органдары тарабынан колдоолордун жоктугу.

Мектеп информатикасын окутуудагы, негизги, көйгөйлүү маселе мугалимдердин окуу программасынын мазмунун мектепте толук окутпай жатышкандыктарында. Айрымдары Word, Excel менен информатика сабагын чектеп коюшса, айрымдары графикалык редактор жана социалдык информатика менен жыйынтыктап салышкан учурлар кездешет. Ал эми «Мультимедиялык технология» жана «Бүткүл дүйнөлүк байланыш системасы» темалары мектептердеги компьютерлердин эскилигинен жана Интернет менен туташуу мүмкүнчүлүгүнүн жоктугунан өтүлбөй эле калат (Программалоо бөлүмүн айтпай эле коёлу). Буга кошумча, башка предметтин мугалимдерине салыштырмалуу информатиканы окутууда адис мугалимдердин (башка адистиктеги мугалим эмес) классикалык методикасы калыптана элек. Кээ бир учурда «Офис» программаларын гана окуткан (аны да толук өздөштүрүп, колдоно албаган башка адистин мугалимдери), ал гана эмес элементардык математиканы билбеген **«кадрлар»** сабак өтүшүүдө. Албетте, «эптеп-септеп» предметти өттү аттуу болуп, «жоктон көрө жогору» деген кол шилтөөгө өтмөй адат калыптанып жаткан болсо, дагы бир жагы Базалык окуу планындагы информатикага бөлүнгөн сааттардын аздыгы айтылып шылтоо кылынат.

Маселенин дагы бир жагы болуп информатика окуу китебинин сапаты, окуу-методикалык комплексинин жаңылана электиги (2006-жылдан бери) жана орус тилдүү мектептер үчүн ушул күнгө чейин окуу китептин жоктугу эсептелет.

Демек, ушундан улам бул маселелерди чечүү убактысынын бышып жетилгендиги белгилүү болду.

Эми мындан аркы келечегине саресеп салып көрөлү.

Кыргыз билим берүү академиясы тарабынан адегенде окутуунун нормативдик документтерин жөнгө салуу, анан барып предметтерди окутууну жакшыртуу максаты коюлуп, бир топ кадамдар жасалды. Алар: 1. *Базалык окуу планындагы*

предметтин ордун аныктоо, 2. Предметтин мамлекеттик билим берүү стандартын иштеп чыгуу, 3. Окуу программаны жаңылоо, 4. Окуу китептерин түзүү, 5. Комплекстерин даярдоо ж.у.с. көптөгөн иштер болчу.

Эми мындай кадамдар информатиканын эсебинен кандайча жүрүп жатат?

Буга чейинки жалпы билим берүүчү мектептердин Базалык окуу планында информатика предмети (окутуу кайсы тилде экендигине карабастан) төмөнкүдөй орун алган.

Информатика	7-кл.	8-кл.	9-кл.
	1с.	2с.	2с.

Гимназия-мектептери жана мектеп-лицейлери үчүн гимназия жана лицей компоненттери сакталып, гимназия, лицей класстарында ийримдер, лекциялар, курстар аркылуу ишке ашырылып келет.

Ал эми Кутбилим гезитине жарыяланган (20.03.15. №11 санына) Базалык окуу планынын долбоорунда төмөндөгүдөй өзгөрүүлөр болду.

Башталгыч класка жаңы предмет болуп:

– «Технология» областында жаңы аталыштагы «Компьютердик сабаттуулук» предмети кирди.

Негизги жана жогорку класстарда:

- «Технология» областына «Информатика» предмети киргизилди.

Демек, билим берүү областтарынын ичинен «Технология» областында өзгөрүү болду. Жыйынтыгында, Информатика предметин окуу пландан төмөндөгүдөй окуу жүктөм менен көрүүгө болот (2-класстан 11-класска чейин 1 сааттан):

Билим берүү тарамы	Предмет	Класстар боюнча Базистик вариант										
		Компьютердик сабаттуулук				Информатика						
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Технологиялык	Информатика		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Албетте, башталгыч класстарда эмнени окутабыз деген суроо пайда болушу мүмкүн.

Учурда ар бир баладан (5-7 жаштагы) компьютерди көрсөтүп, «бул эмне?», деп сурасаң, тескерисинче «ушуну да билбейсинби?», дегендей кайра сага таң калышы ыктымал. Андыктан, башталгыч класстарда (2-4-кл) жумасына 1сааттык жүктөм менен информатиканын, компьютерди колдонуунун негиздерин окутууга болот. Ал эми негизги баскычта (5-9-кл) окуучунун алгоритмдик, математикалык ой-жүгүртүүсүн өнүктүрүүгө басым койгонубуз туура. Жогорку класстарга келгенде (9-10-11-кл.) программалоо бөлүмдөрүн жана дизайнды окутуу-үйрөткөнүбүз логикага туура келет деген пикирдебиз. Бул класстагы окуучуларды социалдык чөйрөдө IT мүмкүнчүлүктөрүн өздөрүнүн турмуштук зарылчылыктарында колдонуп калган деңгээлге жеткиришибиз зарыл.

Эми ушундай өңүттө предметтин мазмунун түзүүгө карата атайын жумушчу топ тарабынан Информатика предметинин жаңы стандарты түзүлдү.

Албетте, предметтердин мазмунун жаңылап окутууга коомчулук даяр десек болот. Себеби, замандын агымы – технологиянын өнүгүүсү, илимий ачылыштар, билим берүүнүн жаңы нукка

бурулушу, жаңыча көз-караштардын пайда болушу, экономикалык мамиле ж.б. коомчулуктун мектепке коюп жаткан талабынын да өзгөрүшүнө алып келүүдө. А коомдун талабы кандай? Ал (билим берүүнүн технологиялык тарамын конкреттүү алып карай турган болсок): окуучунун же бүтүрүүчүнүн маалымат менен иштей алган, заманбап технологиянын мүмкүнчүлүктөрүн сабаттуу колдоно ала турган; бала өзүнүн турмушунда кездешкен зарылчылыктарда техниканы билгичтик менен пайдалана алган; баланын ишмердүүлүк чөйрөсүндө технологиянын мүмкүнчүлүктөрүн чыгармачылык менен иштетүүгө даяр болгон; ар түрдүү маселелерди чечүүдө техниканын, коммуникациянын мүмкүнчүлүктөрүн тапкычтык менен колдонгон ж.у.с. баланын (бүтүрүүчүнүн) образы элестетилет.

Жыйынтыгында, жогоруда белгилеп кеткендей, предметти жакшыртып окутуунун, анын сапатын көтөрүүнүн, окуучунун алган билиминин натыйжалуулугун арттыруунун, эң негизгиси, мектептен алган билимин турмушта колдонууга даяр болгон баланы бүтүрүп чыгаруунун жолунда үндөш, пикирлеш болсок.

Адабияттар:

1. Бекбоев И.Б. Жаны муундагы келечек мектептин базалык мүнөздөмөлөрү жана азыркы мектептин ишинин мазмунун жаңылоого коюлуучу талаптар жөнүндө [Текст] / И.Б.Бекбоев // Эл агартуу. - №№ 3-4. – 1999. – С. 1-13.
2. Закон КР «Об образовании» // <http://www.toktom.kg> от 30 апреля 2003 г. №92. – С. 5.
3. Концепции обновления предметного образования в школах Кыргызской Республики. – Бишкек, 1995. – 45 с.
4. Кыргыз Республикасынын мектептик билим берүүнүн мамлекеттик стандарты. / Кутбилим, – Бишкек, 13-август, 2004-ж.
5. Статья 2 Закона Кыргызской Республики "Об информатизации" от 8 октября 1999 года № 107.
6. КР жалпы билим берүүчү мектептеринин Базалык окуу планы (Долбоор) / Кутбилим. 20.03.15. №11. – Б. 2015.